

въ Венгрия, който въ 1829 г., издалъ на руский езикъ книгѣ: *о древнихъ и новыхъ болгарахъ, и о народныхъ пѣсняхъ дунайскихъ славянъ*; Петръ Беронъ, който издалъ нѣколко книги, които много спомогнали на учебното дѣло (той умрѣлъ въ 1871 г.); и Раковский, — поетъ и историкъ, който написалъ поема за хайдутитѣ и изслѣдования за старитѣ български царѣ.

Ще заблѣжимъ йоще за единъ, малко извѣстенъ фактъ, за който L. Sainson говори въ една статия въ *Correspondant*, октомврий 1885: единъ рагузскій славянинъ, Сара Владиславлевичъ, прѣдставилъ въ 1722 г. на Петра Великий, прѣводъ отъ книгата на д' Орбиньи: *Storia sul regno degli Slavi* (Pesaro, 1601), като го просилъ да вземе славянитѣ на югъ подъ свое покровителство и му прѣдставялъ ползата, която Россія може да извляче отъ тоя съюзъ. Въ 1807 г., владика Петръ (въ Черна-гора), като се уклонявалъ прѣдъ маршалъ Мармона отъ покровителството на френцитѣ и прѣдпочиталъ съюза съ Россія, билъ вече до толкова проникнатъ отъ етническо чувство на племенна общность, щото говори слѣдующето: „За насъ нѣма друга слава и надѣжда, освѣнъ въ съгласието съ нашитѣ братья русситѣ; съ тѣхъ ний ще живѣемъ, съ тѣхъ ще измрѣме. Който е противъ тѣхъ, той е и противъ насъ“.

Луи Леже прѣвъсходно излага въ своята книга: *La Bulgarie*, началото на литературното пробужданіе между българитѣ, което у тѣхъ, както навсѣкждѣ, било прѣдвѣстникъ на политическото и национално възраждане. Азъ ще приведа тука едно любопитно мѣсто изъ книгата на калугерина Паисія (1762 г.), което Леже заимствува изъ запискитѣ, които Дриновъ привождъ въ периодическото списание, издаваемо въ Браила: „Азъ видѣхъ, пише той, че много българи приематъ чужди езици и нрави и прѣзиратъ своя собственъ езикъ. О безразсѣдна нацио, защо се срамишь да се нарѣчешъ българинъ! Немá ти не мислишь на своя езикъ? И немá българитѣ не сж съставлявали едно врѣме могъщественна имперія? Казватъ, че гърцитѣ сж народъ по ученъ и по политиченъ“. Но тъй като има и